

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

*Begoña Ponciano Angel
Belarrikonekue*

*Bermeo
Bizkaia (1920)*

Aurkibidea

Biografia

1920ko Pazko egunean jaio zen [Aurrekoetxea](#) kaleko 22. zenbakian eta bertan bizi izan zen. Gurasoak bermeotarrak ziren, baina aita izatez Lekeitiotik etorritakoa zen. Bere aita itsasoan aritzen zen lanean, baina sasoi hartan hurre baino ez ziren ibiltzen. 13 neba-arrebatatik hamabigarrena da bera. Eskolara gutxi joaten zen, "kalba" asko egiten zituela dio. Gerra aurretik, auzoko ume bat jagoten zuen hilean 10 pezetaren truke. Gerra hasi zenean, ama hil zitzaion asmak jota. Etxekoek "Errite deuna" izeneko gasolinazko motorra (ontzia) zuten, eta gerran ostu egin zieten, antza, baten batek ebakutzeko-edo erabili zuen. Urte askoan aritu zen beharrean: beraien auzokoa zen Gregorio Garaioaren lantegian; 13 urtez Ormazarenean; eta, Kantabrikan 13 urtez, besteak beste. Begoña ez da inoiz ezkondu. 80 urterekin Sancti Spiritus zaharren udal egoitzara joan zen bizitzera.

Zintak

BRM-004

- **Proiektua:** Bermeoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2010-06-08
- **Iraupena:** 88 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

BRM-005

- **Proiektua:** Bermeoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2010-06-08
- **Iraupena:** 57 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Hiru senar-emazte etxe bakoitzean Bermeon

- **Erref:** BRM-004/002
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:01:55. **Bukatu:** 00:03:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Umezain egon zen etxe batean. 10 pezeta ordaintzen zioten hilean. Jendea estu bizi zen Bermeon. Etxebizitza askotan hiru senar-emazte ere bizitzen ziren. Gelak eta sukaldeak txikiak ziren.

2. Bermeoko kalean txerriak eta oiloak

- **Erref:** BRM-004/003
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:03:58. **Bukatu:** 00:05:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Orain Bermeoko Gran Vía dena orduan "Morondo" zen eta baserri giroa zegoen; oiloak, untxiak, txerriak, behiak, korta txikiak... denetik egoten zen. Bermeoko kaleen izenak; nolakoak ziren.

3. Euzkadiko diruak balio ez hileta ordaintzeko

- **Erref:** BRM-004/005
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:07:20. **Bukatu:** 00:09:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerrako administrazioa

Laburpena:

Ama hil zitzaion gerra hasieran. Hileta ordaintzerakoan, esan zieten euren diruak, "Euzkadiko diruak", ez zuela balio.

4. Aita negarrez arraun-ontzia galdu zuelako

- **Erref:** BRM-004/008
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:10:43. **Bukatu:** 00:12:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasoko arriskuak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Arraun-ontzietan joaten ziren arrantzara, hurbilera. Aita bailandran ibiltzen zen; eta, behin, urperatu egin zitzaion, Matxitxako aldean haitza jo zuelako ontziak. Orduan bakarrik egin ei zuen negar aitak.

5. Julian Gaiarre tenorea Bermeon

- **Erref:** BRM-004/010
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:12:48. **Bukatu:** 00:13:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Julian Gaiarre etortzen omen zen kantura Bermeora. Eta familia ezagun bateko alabak ibiltzen ei ziren eurekin pasioan. Gero haurdun agertu ei zen bat. (XIX. mendekoa da Gaiarre).

6. Bermeoko ontziolak

- **Erref:** BRM-004/012
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:15:02. **Bukatu:** 00:17:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Ontzigintza

Laburpena:

Hainbat ontziola egon da Bermeon. Marea gora aprobetxatzen zen ontziak batetik bestera eramateko. "Sitsenekoak" ontziola jabeei buruzko komentarioak.

7. Ezizenak Bermeon

- **Erref:** BRM-004/013
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:17:30. **Bukatu:** 00:19:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:

<p>Belarrikonekuk da bere familaren ezizena.
Pekanekuk zergatik bihurtu ziren &em>Kakanekuk.&br/>Ezizenak ziren nagusi Bermeon, abizenak jakin ere ez askotan. Hainbat aipatzen ditu.</p>

8. 'Arre-arre, asto bizkortxue!'

- **Erref:** BRM-004/016
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:25:00. **Bukatu:** 00:27:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:

<p>Baserrietatik etortzen ziren astoak lotuta egoten ziren kale batean, eta kale horri Astokalea esaten zitzaion. 'Arre-arre, asto bizkortzue; arre-arre, asto zantartxue; arre-arre, asto putetxue!' esaten zuen Bakioko baserritar batek.</p>

9. Politikagatik haserretu jendea Bermeon

- **Erref:** BRM-004/020
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:30:42. **Bukatu:** 00:31:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

Antzina denak lagun ei ziren Bermeon, baina gero politika sartu zenean, batzuek errepublikazaleak, beste batzuk nazionalistak... haserreak sortu ziren. Kofradian ere teilaz hormatxo bat egin ei zuten etxe barruan.

10. Inudeek ekarritako diruekin jaso zen Bermeo

- **Erref:** BRM-004/022
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:33:10. **Bukatu:** 00:34:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Euren ama ez zen inude ("aiña") joan. "Handikien umeentzat bular hori ona bada, guretzat ere bai" esaten ei zuen aitak. Inudeak dotore jantzita agertzen ziren herrira. Janzkera deskribatzen du. Inude egondako lau edo bosten diruak bildu, ontziak erosi eta horrela altxa ei zen Bermeo.

11. Erdarakadak

- **Erref:** BRM-004/023
- **Iraupena:** 0:04:20. **Hasi:** 00:34:48. **Bukatu:** 00:39:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Erdaraz gutxi zekien inude bati gertaturikoa. "Echa vino, corta pan" omen zen askok orduan zekiten erdara bakarra. Begoñaren aitak ere ez zekien erdararik. Mediku erdaldunekin euskaldun elebakarrei gertatutako pasadizoak.

12. Neurriak hartzeko sistema bitxia

- **Erref:** BRM-004/024
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:39:08. **Bukatu:** 00:40:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Behin, bermeotar bat joan zen Bilbora etxerako erosketak egitera, kortinak-eta. Soka zatiak eraman zituen moztuta neurri gisa. Hori ikustean, saltzaileak galdetu zion ea txahala saldu zuen.

13. Pezeta biko isuna eskolara ez joateagatik

- **Erref:** BRM-004/026
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:43:52. **Bukatu:** 00:45:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Begoñak "kalba egiten" zuen askotan, piper, ez zen eskolara joaten. Alkateak araua jarri zuen eskolara joan gabe kanean harrapatzen zituztenei bi pezetako multa jartzekoa. Garabila alkateak asko egin ei zuen herriarengatik.

14. 'Errite Deuna' ontzia ostu

- **Erref:** BRM-004/028
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:45:55. **Bukatu:** 00:48:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Ontzigintza

Laburpena:

<p>Ontzioletan baserritar askok egiten zuen lan. Hasieran, belaontziak egiten ziren; eta, gero, motordunak. Euren ere izan zuten motorduna, 'Errite Deuna'. Harrapatu egin zieten gerra denboran.</p>

15. Monarkikoak etxean ezkutatuta gerra denboran

- **Erref:** BRM-004/029
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:48:40. **Bukatu:** 00:49:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Nazionalisten aholkuz, gerra denboran (Francotarrak heldu aurretik) monarkikoak ezkutatuta egon ziren etxean, atentatuaren beldurrez.

16. Erdaraz ez jakiteagatik, trenez erratu eta kartzelara

- **Erref:** BRM-004/031
- **Iraupena:** 0:04:30. **Hasi:** 00:50:40. **Bukatu:** 00:55:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Bermeotar bati gertatutako istorio gogorra. Bilbora ihes egin zuen lehendabizi. Frankistak sartu zirenean, Bermeora itzuli nahi izan zuen tren hartuta. Baina Iruñera presoekin zihoan trenean sartu zen erratuta eta luzaroan egon zen espetxean, erdaraz ez jakiteagatik. Begoñak zaindu zuen familiaren bitartekaritzaz askatu zuten.

17. Fruizera errotara

- **Erref:** BRM-004/033
- **Iraupena:** 0:04:06. **Hasi:** 00:56:32. **Bukatu:** 01:00:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Fruizera joaten ziren Bilbotik-eta errotara. Bermeoko Demikutik ere bai astoaz. Elektrikoa omen zen errota hori. Bermeon hainbat errota egon zen baina gero galdu egin ziren.

18. Sardetak harrapatzen errota inguruetan

- **Erref:** BRM-004/034
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 01:00:38. **Bukatu:** 01:01:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna » Errekakoak
- Natura » Fauna » Itsas fauna

Laburpena:

Kanaberaz harrapatzen zituzten "sardetak" errotetako kanaletan. Haitzetan, berriz, muxilak, lapak eta abar biltzen zituzten.

19. "Eskopolota", armairua eta abade baten ezizena

- **Erref:** BRM-004/037
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 01:04:50. **Bukatu:** 01:05:52

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

<p>Bermeoko abadeak diruzaleak ei ziren. "Eskopolota" esaten zitzaion armairuari, eta baita abade bati ere. Abade horri atera zioten kanta kantatzen Begoñak: Anbeikiz, Anbeikizen bastoie...".</p>

20. Osabaren erdarakada Santanderren

- **Erref:** BRM-004/040
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 01:08:45. **Bukatu:** 01:10:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Amak bazekien erdaraz, gaztetan Santanderren ikasi zuelako, arrantza kontuengatik han bizi izan zenean. Behin, amonaren nebak horrela eskatu omen zuen kafea Santanderreko kafetegi batean: "Oye, trapozuri, venemi tekoalde!".

21. Begoñak Errepublikako bandera jaso zuenekoa

- **Erref:** BRM-004/041
- **Iraupena:** 0:03:54. **Hasi:** 01:10:54. **Bukatu:** 01:14:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

Begoña maisu baten etxean egon zen umetan errekaduak egiten. Maisua errepublika zalea zen. Errepublika aldarrikatu zen egunean Begoñak jaso zuen bandera maisuaren etxean. Lehengokoa baino politagoa iruditu zitzaion.

22. Errepublika denborako antzerkia

- **Erref:** BRM-004/042
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 01:14:48. **Bukatu:** 01:17:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika
- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:

Antzerkia egiten zuten gazteek errepublika denboran. Antzerki baten gaia kontatzen du zehatz-mehatz. "¡Que viva el rey!" esaten zen lekuan, "¡Que viva

el sultán!"esatera pasatu ziren Errepublika etorri zenean. Eurek ez zuten politikaz ulertzen.

23. Alfontso XIII.ak emandako diruaz etxea erosi

- **Erref:** BRM-004/043
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 01:17:34. **Bukatu:** 01:20:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Alfontso XIII.a Bermeora etorri ei zen. Itsasoan ito zen hainbat bermeotarren familiei dirua eman zien. Diru horrekin etxea erosi zuen andre baten istorioa.

24. Gasteizko gotzainaren bisita

- **Erref:** BRM-004/046
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 01:22:24. **Bukatu:** 01:24:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Behin Gasteizko gotzaina etorri zen Bermeora bisitan. Kaleak eta etxeak apaindu zituzten. Beren kalean bi ume jarri zituzten: bata, san Juan ez jantzita; eta bestea, haurtxo Jesusez; beste leku batean, hamabi apostoluak, eta horrela.

25. San Pedro ez da monarkikoa

- **Erref:** BRM-004/047
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 01:24:35. **Bukatu:** 01:26:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Aste Santua

Laburpena:

San Pedrori loreak botatzen zitzaizkion prozesioetan. Gerraostean atera zuten prozesiora, baina burua eta esku bat erori zitzaizkion. Begoñaren osabaren komentarioa: "horrek esan nahi du San Pedro ez dela monarkikoa".

26. Etxetik bota monarkikoei botoa ez emateagatik

- **Erref:** BRM-004/048

- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 01:26:00. **Bukatu:** 01:27:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Begoñaren osaba hiru etxetatik bota zuten monarkikoei botoa ez emateagatik. Ugazabak 10 pezeta eskaintzen zion, baina abertzalek zenez, nahiago izan zuen kalera joan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-01-19

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com